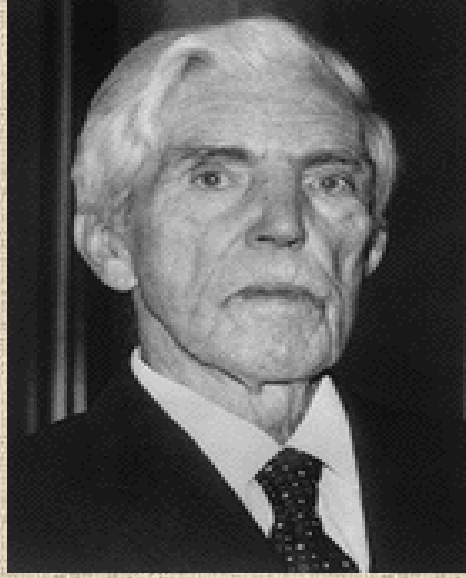

NOBEL EKONOMİ ÖDÜLLERİ

İktisat bilimi alanında dünyanın en prestijli ödülü kabul edilen Nobel İktisat ödülü, İsveç Kraliyet Bilimler Akademisi tarafından, 1989 yılında **Trygve M. HAAVELMO**'ya (Oslo Üniversitesi, Norveç) verilmiştir.

"Haavelmo, bu ödüle "Ekonometri metodolojisinin probabilist temellerini yoğurduğundan ve eşanlı ekonomik yapılar analizindeki katkılarından" dolayı layık görülmüştür.

TRYGVE M. HAAVELMO - 1989 NOBEL EKONOMİ ÖDÜLÜ

Yaşam Öyküsü: 13 Aralık 1911'de Skedsmo Norveç'te doğmuştur. Geçmişte yaşayan akrabaları Hallingdal'da çiftçilikle uğraşmış, ancak babası aile çiftliğini bırakıp, kariyerine öğretmenlik yaparak devam etmiştir. Haavelmo, 1940'ta hayat arkadaşı ABD doğumlu Beulah Midgett ile tanışmış, ancak evlenmemişlerdir. Vatani Norveç'te 88 yaşını geçmişken, 1999'da hayatını kaybetmiştir.

Eğitim-Kariyer: 1933'te Oslo Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden lisans derecesini almıştır. İktisat biliminde ekonometri terimini ilk defa kullanan Frisch'in yaptığı çalışmalardan oldukça etkilenmiş ve onun yeni kurduğu Ekonomi Enstitüsü'nde araştırma asistanı olarak göreve başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı'nın başlamasıyla Norveç Ticaret Komisyonu'nun hesabına çalışmak üzere ABD'ye gönderilmiştir. Bundan, Harvard Üniversitesi'ne gidebilmek için yararlanmış, burada hazırladığı "The Probability Approach in Econometrics" adlı doktora tezini yine Oslo Üniversitesi'nde 1941'de savunmuştur. Norveç Hükümeti adına ekonomi alanında politik kararların alınmasında etkin olmuş, diğer taraftan ekonomi ve ekonometri alanındaki çalışmalarına devam etmiş ve 1946 yılında Cowles Komisyonu'nun bir üyesi olarak ekonometrinin doğumu ve gelişiminde etkin rol oynamıştır. Bu arada Oslo Üniversitesi'ndeki Profesörlük kadrosuna olumlu cevap vermiş ve Amerika'dan ayrılarak 1948 yılında Oslo Üniversitesi'nde başladığı çalışma hayatına 1979 yılında emekli olana kadar devam etmiştir. Bu dönem zarfında politikadan yine ayrı düşmeyerek, bir taraftan Norveç Hükümeti'ne bütçe alanında danışmanlık yapmaya, diğer taraftan başlıca çalışma alanı olan sağlık ekonomisi üzerine çalışmalarını sürdürmüştür. Ekonometriden iktisada geçiş nedeni sorulduğunda ise: *"İktisadi teorinin ivedilikle geliştirilmesi gerekiyordu. Ekonometri, iktisat teorisinin aydınlatılmasında sadece bir araçtı ve bu aracı öğretmeye çalışan başkaları vardı. Ama Oslo'da iktisat öğrencilerinin iyi yetiştirilmesi daha acil bir ihtiyaçtı" yanıtını vermiştir.*

Hobileri: Balık tutma ve motorsikletle kırsal bölgeleri gezme tutkusu vardır. Öyle ki bir meslektaşı ona balık tutmanın sıkıcı olup olmadığını sorduğunda Haavelmo: "tutmamak daha sıkıcı" şeklinde cevap vermiştir. Avcılık kulübüne üye olan Haavelmo kışları da kayak yapmaktan hoşlanmaktadır. Doğadan yalnızken keyif aldığını itiraf eden Haavelmo, müptela derecesinde pipo içmektedir. Ayrıca satranç oynamak ve resim yapmak da hobileri arası yer almaktadır.

İktisat Bilimine Katkıları: Haavelmo'nun bilim dünyasına katkıları hem ekonometri hem de iktisat alanında söz konusudur. 1944 yılında doktora tezinin adıyla Econometrica'da yayınlanan makalesi, değişkenler arasındaki ilişkileri eşanlı denklem sistemleri şeklinde ele alması bakımından bir ilktir. Haavelmo'nun yatırım teorisi ve dünya ekonomisinde bölgeler arasındaki gözlenen gelişmişlik farklarının nedenlerini araştıran temel kitapları sözü edilmeye değerdir. 1960 yılında yayınlanmış olan "A Study in the Theory of Investment" konulu kitabı ve sermaye teorisi ile ilgili diğer makaleleri yatırım konusunda önemli açılımlar ortaya koymaktadır. 1954 yılında yayınlanmış olan "A Study in the Theory of Economic Evolution" kitabı da iktisadi büyüme üzerine yaptığı önemli bir katkı niteliğindedir. Tüm dünyada tanınmasını sağlayan, denk bir bütçenin çarpan etkileri hakkındaki ünlü teoremidir. Sahip olduğu fikirler, bilim dünyasına kattığı bakış açıları, birçok iktisatçı tarafından benimsenerek bu yoldaki çalışmalar artış göstermiş ve bu sayede modern ekonometrinin doğuş süreci de ivme kazanmıştır.